

Effective Intervention Conditions on the Health and Safety System of School Sports in Iran

Hasan Ashoori ¹ , Morteza Doosti ^{2✉} , Seyed Hossein Alavi ³

1. MSc in Sport Management, Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, University of Mazandaran, Babolsar, Iran.

E-mail: mrashoori73@gmail.com

2. **Corresponding Author**, Professor, Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, University of Mazandaran, Babolsar, Iran.

E-mail: dosti@umz.ac.ir

3. Associate Professor of Department of Physical Education and Sports Sciences, Technical and Vocational University, Tehran, Iran.

E-mail: shalavi@tvu.ac.ir

Article Info	ABSTRACT
Article type: Research Article history: Received: 19 May 2025 Received in revised form: 28 May 2025 Accepted: 01 Aug 2025 Published online: 27 Sep 2025 Keywords: Health, Safety, Sports, Schools, Students.	Introduction: Considering the importance of establishing health and safety in school sports- which not only enhances the quality and skills of sports activities but also plays a key role in better protecting students and participants- this study aimed to answer the following question: what intervention factors influence the development of an integrated health and safety system in school sports in Iran? Methods: This qualitative study analyzed data through three coding levels: open, axial, and selective coding. Interviews were conducted with 18 experts, including physical education and health specialists in sports and education departments and universities, physical education teachers, sports coaches, school administrators, and physicians from the Ministry of Education. In total, 29 codes were extracted from the interviews and categorized into five main themes. Results: The findings indicated that the key intervention factors include economic factors, environmental factors, managerial factors, communication factors, and political factors. Conclusion: The results of this study demonstrate that economic, environmental, managerial, communication, and political factors are key intervention components that play a critical role in the function and effectiveness of the health and safety system of school sports in Iran. Therefore, to enhance the safety and health of students' sports activities, these factors must be addressed in a coordinated and comprehensive manner to ensure the school sports health and safety system operates effectively and sustainably.

Cite this article: Ashoori H, Doosti M, Alavi S H. Effective Intervention Conditions on the Health and Safety System of School Sports in Iran. Journal of Modern Approaches in Education Management and Health Sciences. 2025; 02 (03): 19-28.

Doi: [10.22034/edus.2025.547074.1034](https://doi.org/10.22034/edus.2025.547074.1034)

Journal of Modern Approaches in Education Management and Health Sciences is licensed under CC BY-NC 4.0.

| Web site: <https://www.eduhealthsci.ir> | Email: eduhealthsci@gmail.com.

© The Author(s).

| Publisher: Academic Center for Education, Culture and Research (ACECR), Mazandaran Branch, Mazandaran, Iran.

Extended Abstract

Introduction

The safety and health of students participating in school sports have become increasingly important in recent years, not only for enhancing athletic skills and performance but also for ensuring the overall well-being of young athletes. Schools are environments where children spend a substantial portion of their day, engage in physical activities, and develop lifelong habits. The integration of an effective health and safety system in school sports is therefore essential, as it provides a structured framework to prevent injuries, promote physical and mental well-being, and support students' engagement in sporting activities. Despite the recognized importance of such systems, challenges remain in identifying and implementing the key intervention factors that contribute to an effective and sustainable health and safety infrastructure in schools. Various internal and external factors influence the efficiency and functionality of school sports safety systems. Economic factors, such as the availability of financial resources and budget allocation for equipment, facilities, and training programs, directly impact the capacity of schools to implement comprehensive safety measures. Environmental factors, including the quality of sports infrastructure, access to safe equipment, and the physical layout of playing areas, determine the feasibility of preventive measures and the likelihood of injury during activities. Managerial factors, such as leadership, policy enforcement, and oversight by school administrators and sports managers, are also critical in establishing a consistent and organized approach to health and safety management. Communication factors play a vital role in ensuring that guidelines, protocols, and safety information are effectively disseminated among students, teachers, coaches, and parents, while political and regulatory influences shape the broader framework of policies, standards, and support mechanisms for school sports safety. Despite the multiplicity of these factors, limited research has systematically examined their relative importance and interrelationships within the context of Iranian school sports. Identifying the key intervention conditions that influence the functionality of the health and safety system is crucial for informing policymakers, educational administrators, and sports professionals. By understanding which factors- economic, environmental, managerial, communication, and political- play the most significant roles, stakeholders can design targeted interventions, allocate resources efficiently, and create integrated strategies that ensure safe and sustainable sports practices. The present study addresses this knowledge gap through qualitative analysis, using interviews with experts in physical education, health, school management, coaching, and ministry-level professionals. The goal is to identify and categorize the primary intervention factors that influence the development and effectiveness of school sports health and safety systems in Iran. This research provides empirical evidence to support the design of comprehensive programs that safeguard students' well-being, reduce the risk of sports-related injuries, and promote a culture of safety and responsibility across schools nationwide.

Methods

This qualitative study analyzed data through three coding levels: open, axial, and selective coding. Interviews were conducted with 18 experts, including physical education and health specialists in sports and education departments and universities, physical education teachers, sports coaches, school administrators, and physicians from the Ministry of Education. In total, 29 codes were extracted from the interviews and categorized into five main themes.

Results

The findings indicated that the key intervention factors include economic factors, environmental factors, managerial factors, communication factors, and political factors.

Conclusion

The findings of this study emphasize that multiple intervention factors collectively determine the effectiveness of the health and safety system in Iranian school sports. Specifically, economic, environmental, managerial, communication, and political factors were identified as key components that significantly influence the development, implementation, and sustainability of safety protocols and health measures. Economic factors, such as budget allocation and access to resources, ensure that schools are able to procure safe equipment, maintain sports facilities, and train staff in proper safety procedures. Environmental factors, including the quality of playgrounds, gymnasiums, and sports equipment, provide the foundation for a safe sporting environment and reduce the likelihood of accidents and injuries. Managerial factors, such as effective leadership, structured oversight, and enforcement of safety policies, play a crucial role in maintaining compliance with health and safety standards. Clear communication channels ensure that all stakeholders- including students, teachers, coaches, and parents- are informed of protocols, responsibilities, and preventive measures. Political and regulatory support establishes the legal and policy framework that empowers schools to implement and maintain comprehensive safety systems, ensuring long-term sustainability and adherence to national standards. The study

highlights that these intervention factors are interdependent and must be addressed in a coordinated manner. Focusing on a single dimension without considering others may compromise the overall effectiveness of the health and safety system. For instance, well-trained staff without sufficient resources or supportive policies may struggle to implement safety measures effectively. Similarly, clear communication alone cannot compensate for inadequate facilities or poor management practices. Therefore, a holistic approach that integrates economic, environmental, managerial, communication, and political dimensions is essential to promote safe and sustainable sports practices in schools. These findings have practical implications for policymakers, school administrators, and sports professionals. Implementing comprehensive intervention strategies that consider all key factors can enhance students' safety, reduce injury risk, and foster a culture of health and responsibility in school sports. Moreover, attention to these intervention conditions not only improves immediate safety outcomes but also contributes to long-term development, ensuring that schools provide secure environments that encourage participation, skill development, and overall well-being. In conclusion, the study demonstrates that a multi-dimensional, coordinated approach addressing economic, environmental, managerial, communication, and political factors is critical for the effective operation and sustainability of health and safety systems in Iranian school sports.

Ethical Considerations

The present study was approved by the Ethics Committee of Islamic Azad University, Sari Branch, with the ethics code IR.IAU.SARI.REC.1404.336.

Funding

This research received no specific grant from any funding agency.

Authors' contribution

Conceptualization, Morteza Doosti; Methodology, Seyed Hossein Alavi; Analysis, Morteza Doosti; Investigation, Hasan Ashoori; Data Curation, Hasan Ashoori; Writing - Original Draft Preparation Hasan Ashoori; Supervision, Seyed Hossein Alavi; Project Administration, Morteza Doosti.

Conflict of interest

The authors declare that there is no conflict of interest regarding this article.

Acknowledgments

The authors express their appreciation and thanks to all the participants who participated in the exercises and cooperated with great patience in all stages of the study.

شرایط مداخله گر مؤثر بر سیستم بهداشت و ایمنی ورزش در مدارس ایران

حسن عشوری^۱، مرتضی دوستی^۲، سید حسین علوی^۳

۱. کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران. رایانامه: mrashoori73@gmail.com

۲. نویسنده مسئول، استاد، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران. رایانامه: dosti@umz.ac.ir

۳. دانشیار مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی، ملی مهارت، دانشگاه ملی مهارت، تهران، ایران. رایانامه: shalavi@tvu.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	مقدمه: با توجه به اهمیت استقرار سلامت و ایمنی در ورزش مدارس که علاوه بر افزایش سطح کیفیت و مهارت ورزشی در حمایت بیشتر از دانش آموزان و شرکت کنندگان در فعالیت های ورزش نقش مهمی ایفا می کند؛ مسئله این پژوهش در جهت دستیابی به پاسخ این پرسش می باشد که؛ چه عوامل مداخله گری در شکل گیری سیستم یکپارچه در بهداشت ورزشی و ایمنی ورزش در مدارس کشور تأثیر گذارند؟
تاریخ دریافت:	۱۴۰۴/۰۲/۲۹
تاریخ بازنگری:	۱۴۰۴/۰۳/۰۷
تاریخ پذیرش:	۱۴۰۴/۰۵/۱۰
تاریخ انتشار:	۱۴۰۴/۰۷/۰۵
کلیدواژه ها:	نتیجه گیری: نتایج این مطالعه نشان داد که عوامل اقتصادی، محیطی، مدیریتی، ارتباطات و سیاسی به عنوان مؤلفه های کلیدی مداخله گر، نقش مهمی در کارکرد و اثربخشی سیستم بهداشت و ایمنی ورزش در مدارس ایران دارند. بنابراین برای ارتقای ایمنی و سلامت فعالیت های ورزشی دانش آموزان، لازم است این عوامل به طور هماهنگ و جامع مورد توجه قرار گیرند تا سیستم بهداشت و ایمنی مدارس به شکل مؤثر و پایدار عمل کند.
بهداشت، ایمنی، ورزش، مدارس، دانش آموزان.	

استناد: عشوری، حسن؛ دوستی، مرتضی؛ علوی، سید حسین. شرایط مداخله گر مؤثر بر سیستم بهداشت و ایمنی ورزش در مدارس ایران. نشریه رویکردهای نوین در

مدیریت آموزش و علوم سلامت. ۱۴۰۴؛ ۰۲ (۰۳): ۱۹-۲۸. Doi: 10.22034/edus.2025.547074.1034

دسترسی به این نشریه علمی، رایگان است و حق مالکیت فکری خود را بر اساس لایسنس کرییتیو کامنز (CC BY-NC 4.0) به نویسندگان واگذار کرده است.

| آدرس نشریه: <https://www.eduhealthsci.ir/> | ایمیل: eduhealthsci@gmail.com

ناشر: جهاد دانشگاهی واحد استان مازندران.

مقدمه

یکی از با اهمیت ترین دوران زندگی یک انسان در عصر حاضر، حضور در مدارس و طی کردن مراحل آموزش در مراکز آموزشی می باشد و حضور دانش آموزان در مدرسه، می تواند منجر به توسعه رشد و سلامت روانی و جسمانی آنها گردد و سرمایه گذاری و استقرار برنامه ریزی های هدفمند می تواند راهکار مناسبی جهت افزایش سطح بهره وری از فضای مدرسه و ارتقای سلامت روانی و جسمانی دانش آموزان که سرمایه های واقعی یک جامعه محسوب می شوند، گردد (۱). به سبب اجتماع زیاد و طولانی مدت دانش آموزان که به عنوان جمعیت حساس به شمار می روند، فراهم آوردن شرایط و زمینه های مربوط به رعایت اصول بهداشت و ایمنی در مدارس از اهمیت ویژه ای برخوردار است؛ افزون بر این موضوع از جمله فعالیت ها که از نظر اهمیت، جایگاه ویژه ای حتی در مرحله پیش دبستانی دارند، بازی و فعالیت های ورزشی است. به منظور اجرای مطلوب آن، شایسته است زمینه های لازم را جهت ایجاد فضا و امکانات استاندارد ورزشی و عاری از هرگونه خطر برای آینده سازان جامعه (دانش آموزان) فراهم نمود تا علاوه بر کاهش خطرات احتمالی ناشی از فعالیت های ورزشی، اصل حقوق ورزشی رعایت گردد که در این زمینه وزارت آموزش و پرورش با مدیریت اعتبارات ورزشی به تامین زیرساخت های لازم، گامی مؤثر در ایجاد پویایی و نشاط و سلامت جامعه دانش آموزان و کارکنان برداشته و این امر خود می تواند هزینه های درمانی را کاهش داده و موجبات رشد و تعالی جامعه را فراهم سازد (۲). مسئله مهم دیگر که امروزه ارزش بالاتری نسبت به علم پزشکی که هدف آن درمان بیماری ها است، پیدا می کند، اهمیت بهداشت می باشد، با توجه به اینکه با صرف هزینه های اندک، بدون تحمل درد، با اندک زمان ممکن، با در نظر گرفتن امکانات کم، با وجدانی آسوده و با در نظر گرفتن دستورات همگانی و رایگان و اصول محقق و احراز شده سلامتی فرد با رعایت این مهم تامین می گردد؛ همچنین از عوارض ناشی از بیماری ها در امان خواهیم ماند، بنابراین رعایت بهداشت در مدارس به سبب جامعه مهم دانش آموزان که در معرض بیماری های واگیردار قرار دارند، هم از نظر اقتصادی و هم از جهت تامین سلامت حائز اهمیت می باشد (۳). در این بین در نظر گرفتن الزامات و اصول بهداشتی در ساعات ورزش که زمینه ای تخصصی تر می باشد در جهت جلوگیری از بروز عواقب خطرناک از اهمیت به سزایی برخوردار است (۴).

مقوله های بهداشت و ایمنی که از ترکیب یکپارچه بهداشت، ایمنی و محیط زیست (HSE) نشأت گرفته؛ اثرات متقابلی بر هم داشته و هدف اصلی آن ها که در اثر ایجاد ارتباط سنجیده انسان با دیگران و محیط پیرامون را شامل می شود، حفظ سلامت و زندگی انسان است. یکی از الزامات در نظر گرفتن موضوعاتی چون بهداشت، ایمنی و محیط با هم، کاهش هزینه های مربوط و جلوگیری از کارهای هم راستا و موازی می باشد؛ چرا که بر اساس مدل مدیریت یکپارچه HSE، یک سازوکار منظم ضمن کاهش خطرات، فرصت ها را به حداکثر می رساند. با هم در نظر گرفتن این سه موضوع در سطح مدارس به منزله داشتن دانش آموزان سالم، نیروی کار متخصص و آگاه و سالم در فضایی سالم و به دور از مخاطرات و با امکانات و تجهیزات ایمن و در نتیجه فراهم آوردن بهترین شرایط در جهت استفاده و بهره وری بیشتر دانش آموزان و عوامل اجرایی مدارس از محیط و امکانات در جهت حفظ سلامتی، نشاط و پویایی دانش آموزان بخصوص در ساعات ورزش می باشد (۵). یکی دیگر از ارتباطات بین دو مقوله بهداشت و ایمنی را می توان از جهت سه بعد ایمنی فضاهای ورزشی که در ابعاد رعایت اصول بهداشت فردی توسط دانش آموزان و مربیان و مکان های ورزشی مدارس، رعایت اصول بهداشتی در ساخت و نگهداری امکانات و فضاهای ورزشی و رعایت اصول بهداشتی در سرویس های بهداشتی این اماکن می باشد، مورد توجه قرار داد (۶). در برخی از مدارس و مراکز آموزشی عالی و مراکز تفریحی از قبیل باشگاه در ایران دیده شده است که سیستم مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست به خوبی اجرا شده است و با نظر مدیران ارشد این سیستم مدیریتی برای اماکن نیز تدوین شده و به عنوان قانونی اجباری ابلاغ گردیده است، این سیستم نشان داده است که می تواند در توسعه ورزش قهرمانی و عمومی کشور بیشتر از ارائه امکانات و تجهیزات فیزیکی کمک نماید و در کاهش حوادث انسانی و زیست محیطی مؤثر باشد، که می توان با بهره برداری از آن و تدوین

سیستم بهداشت و ایمنی ورزش در مدارس ایران و با توجه به عدم توازن در توزیع امکانات ورزشی در مدارس و مباحث مربوط به فرهنگ و جغرافیا و غیره توسعه ورزش دانش آموزی را مورد توجه قرار داد (۷). با در نظر گرفتن موضوعات بهداشت و ایمنی در مدارس می توان چارچوبی را با نام الگوی سیستم مدیریت بهداشت و ایمنی ورزشی در مدارس به جهت سهولت در تصمیم گیری و توازن برقرار کرد که با معرفی استانداردهایی در این حوزه بتوان گامی موثر به سبب کمک به دست اندرکاران ورزش دانش آموزی به منظور برقراری سلامت و ایمنی دانش آموزان در مدارس کشور پیاده سازی کرد (۸). در حال حاضر کشورهای زیادی بر این باورند که توجه کردن به مقوله HSE، می تواند مشکلات و هزینه های بسیاری را در جامعه از بین ببرد و سطوح با کیفیت تری را در ورزش ایجاد کرد که این مهم سبب پیشرفت های چشمگیری در موفقیت های ورزشی می شود؛ و باید این نکته را خاطر نشان کرد که استفاده و پیاده سازی مقوله HSE در سازمان های ورزشی علی الخصوص در مدارس و در ساعات ورزش بر اساس تجارب کشورهای پیشرفته به معنی ارتقا سطح سلامتی مردم یک جامعه می باشد (۹). در این پژوهش سعی شده تا شرایط مداخله گر در جهت ساز و کارهای بهداشت و ایمنی ورزشی در مدارس ارائه شود تا محیط مدارس، محیطی امن، راحت، با ثبات و آرام برای دانش آموزان و متصدیان آموزش تلقی شود و سبب ارتقاء سطح سلامت جامعه دانش آموزان از نظر جسمی و روانی، ایجاد نشاط و شادابی در بین دانش آموزان، کیفیت بخشی به ساعات درس تربیت بدنی، استانداردسازی فضاها، اماکن و تجهیزات ورزشی و کاهش پیش آمدهای ورزشی گردد.

روش شناسی

تحقیق حاضر از نظر نوع هدف و دسته بندی پژوهش ها، در رسته تحقیقات کاربردی به شمار می رود و همچنین روش شناسی آن به شکل کیفی انجام می باشد. مطالعه حاضر توسط کمیته اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری با کد اخلاق IR.IAU.SARI.REC.1404.336 تأیید شده است. در جهت انجام این پژوهش از روش کیفی که مصاحبه با کارشناسان و خبرگان تربیت بدنی و بهداشت بوده، استفاده شد. جامعه آماری مورد بررسی در این پژوهش، مدیران مدارس و کارشناسان تربیت بدنی و بهداشت در ادارات ورزش و آموزش و پرورش، دبیران تربیت بدنی، مربیان ورزشی و پزشکان وزارت آموزش و پرورش کشور می باشند. تعداد مصاحبه شومندگان در این بخش ۱۸ نفر از اساتید ذکر شده می باشد که به روش نمونه گیری هدفمند انتخاب شدند. در مرحله دلفی که در دو دور صورت گرفت، از ۹ نفر از کارشناسان تربیت بدنی و بهداشت در ادارات ورزش، آموزش و پرورش و دانشگاه ها، اساتید دانشگاه، دبیران تربیت بدنی، مربیان ورزشی با توجه به دسترسی به این افراد و حیطه های شغلی متفاوت مصاحبه صورت گرفت که این نفرات در دو دور مصاحبه مشابه و یکسان بودند.

در جهت انجام بخش کیفی پژوهش که با هدف کلی اکتشاف و تبیین مدل سیستم بهداشت و ایمنی ورزش در مدارس ایران و تبیین ابعاد مختلف آن اعم از شرایط علی، شرایط زمینه ای، شرایط مداخله گر، پدیده مورد مشاهده، راهبردها و پیامدها می باشد، مصاحبه با ۱۸ نفر از کارشناسان تربیت بدنی و بهداشت در ادارات ورزش و آموزش و پرورش، اساتید و دبیران تربیت بدنی، مربیان ورزشی، مدیران مدارس و پزشکان وزارت آموزش و پرورش صورت گرفت. این پژوهش در گام نخست از طریق مصاحبات نیمه ساختاریافته و منعطف با کارشناسان و متخصصان حوزه مورد پژوهش تا رسیدن به یک اشباع نظری ادامه یافت. بدین صورت که پس از تعیین متخصصان این حوزه که شامل مدیران مدارس، کارشناسان تربیت بدنی و بهداشت در ادارات ورزش و آموزش و پرورش، اساتید و دبیران تربیت بدنی، مربیان ورزشی و پزشکان وزارت آموزش و پرورش بودند؛ مصاحبه ها در صورت وجود شرایط به صورت حضوری و با توجه به شرایط شیوع بیماری کوید ۱۹ در بیشتر موارد به صورت غیر حضوری (مصاحبه تلفی، ویدیو کنفرانس، ایمیل و شبکه های اجتماعی) انجام شد. برخی از مصاحبه ها با اجازه مصاحبه شونده مورد

ضبط قرار گرفت و در بعضی موارد اطلاعات یادداشت برداری شد و در فرایند تحلیل نظریه، داده‌های مصاحبه‌ای و متنی کدبندی شدند. کدبندی اطلاعات در سه مرحله: کدگذاری باز (Open Coding)، کدگذاری محوری (Axial Coding) و کدگذاری انتخابی (Selective Coding) انجام شد. در مرحله کدگذاری باز به هر کدام از جواب‌هایی که از مصاحبات و یادداشت‌های متنی بدست آمده بود، کدی در غالب مفهوم اختصاص داده شد. در مرحله بعد پس از مقایسه دقیق کدها، موارد مشابه و مشترک در قالب مقوله‌ای واحد طبقه‌بندی شدند و حجم زیادی از داده‌ها (کدها - مفاهیم) به تعداد مشخص و محدودی از مقوله‌های عمده تقلیل یافت. در مرحله کدگذاری انتخابی نیز بر مبنای دو مرحله قبل و همچنین مطالعه مبانی تحقیقات پیشین، ارتباطی منطقی بین مقوله‌های ایجاد شده در دو مرحله قبل ایجاد گردید و ابعاد اصلی تأثیرگذار بر متغیر پنهان شناسایی و در مؤلفه‌های مرتبط با حوزه بهداشت و ایمنی ورزش مدارس جای گرفتند. کیفیت خروجی اطلاعات حاصله در این فاز به مرتب‌سازی و دسته‌بندی اطلاعات وابسته می‌باشد. در این مرحله با در نظر گرفتن نظرات تکراری و شرایط مصاحبه، بر اساس نظرات مشابه و مخالف و مقایسه اطلاعات، محتوای مصاحبه‌ها به کدهای قابل فهم تبدیل گردید. پس از آن کدهای محوری پژوهش بر اساس دیدگاه‌هایی که از تکرار بیشتری برخوردار بودند، انتخاب شد تا سرانجام محقق با مطالعه کدهای محوری عمل کدگذاری انتخابی را انجام داده تا خروجی مصاحبه‌ها به مرحله‌ای برسد که سبب شناسایی و اضافه شدن عامل جدید نشده و به گونه‌ای که تحقیق به مرحله اشباع نظری رسیده باشد تا رسیدن به یک الگوی کیفی ممکن شود. در مرحله دلفی کدهای استخراج شده در مصاحبه‌ها که به تعداد ۲۹ کد بود، در دو مرحله در اختیار مصاحبه‌شوندگان دلفی قرار گرفت که در دور اول از این تعداد ۶ کد و در دور دوم ۲ کد با توجه به نظرات گروه دلفی که از طریق پرسشنامه با پاسخ بلی/خیر توزیع شده بود، حذف شدند. همچنین از تعداد ۲۹ مقوله در ابعاد مختلف ۲۱ مقوله مورد تایید قرار گرفتند.

یافته‌ها

در مرحله دلفی، جهت رسیدن به اجماع در خصوص ارتباط و یا عدم ارتباط مقوله‌ها با موضوع مورد نظر و همچنین به دنبال ایجاد توافق و اتفاق نظر مشارکت‌کنندگان در خصوص موارد ذکر شده در پرسش‌نامه‌ها، مفاهیم به صورت پرسشنامه دلفی با پاسخ بلی و خیر در اختیار ۹ نفر از مصاحبه‌شوندگان قرار گرفت، که از این تعداد ۸ نفر جز مصاحبه‌شوندگان بوده و یک نفر به مصاحبه دلفی اضافه گردید. مطابق **جدول ۱** که در صفحه بعد مشاهده می‌کنید، در بعد مداخله‌گر تدوین سیستم الگوی بهداشت و ایمنی ورزشی؛ گویه‌های شرایط اقتصادی و میزان سبد هزینه‌ی ورزش، وجود مشکلات مالی وزارتخانه‌ها و نظارت ضعیف نهادهای ناظر با ۱۰۰٪ توافق بالاترین رتبه را کسب کردند.

به طور کلی نتایج نشان داد که «عوامل اقتصادی»، «عوامل محیطی»، «عوامل مدیریتی»، «عوامل ارتباطات» و «عوامل سیاسی»، به عنوان شرایط مداخله‌گر (میانجی) در مدارس، بستری عام عوامل محیطی، را جهت دسترسی به راهبردهای «مدیریتی»، «سازمانی»، «زیرساختی»، «تخصص گرای» و «مدیریتی» به عنوان محیط بیرونی (خارجی) در «تدوین سیستم الگوی بهداشت و ایمنی ورزش» کشور فراهم می‌آورند.

بحث

«عوامل اقتصادی»، «عوامل محیطی»، «عوامل مدیریتی»، «عوامل ارتباطات» و «عوامل سیاسی» به عنوان شرایط مداخله‌گر (میانجی) در مدارس، بستری عام را جهت دسترسی به راهبردهای «مدیریتی»، «سازمانی»، «زیرساختی»، «تخصص گرای» و «مدیریتی» به عنوان محیط بیرونی (خارجی) در «تدوین سیستم الگوی بهداشت و ایمنی ورزش» کشور فراهم می‌آورند. در

تبیین یافته‌های پژوهش می‌توان گفت که با اهمیت‌ترین شرایط مداخله‌گر جهت «توسعه‌ی الگوی سیستم بهداشت و ایمنی ورزش در مدارس»، به ترتیب توجه به: عوامل «عوامل اقتصادی»، «عوامل محیطی»، «عوامل مدیریتی»، «عوامل ارتباطات» و «عوامل سیاسی»، مرتبط با سیستم بهداشت و ایمنی ورزش در مدارس کشور است که در پژوهش حاضر، مؤثر در بهبود محیط بیرونی مدیریت سیستم بهداشت و ایمنی ورزش در مدارس، جهت دستیابی به توسعه‌ی بهتر الگوی سیستم بهداشت و ایمنی ورزش در مدارس می‌گردد.

جدول ۱- شرایط مداخله‌گر تدوین سیستم الگوی بهداشت و ایمنی ورزشی

ردیف	مفاهیم	با گویه‌ها		درصد توافق مرحله اول	درصد توافق مرحله دوم	دلفی
		موافق هستم				
		بلی	خیر			
۱	شرایط اقتصادی و میزان سبد هزینه‌ی ورزش /اقتصادی	۹	۰	۱۰۰٪	۱۰۰٪	۲
۲	وجود مشکلات مالی وزارتخانه ها /اقتصادی	۹	۰	۱۰۰٪	۱۰۰٪	۲
۳	نظارت ضعیف نهادهای ناظر /محیطی	۹	۰	۱۰۰٪	۱۰۰٪	۲
۴	تاثیر شرایط محیطی و فرهنگی / محیطی	۹	۰	۸۸٪/۸۹	۱۰۰٪	۵
۵	عدم تخصیص دبیر تربیت بدنی به برخی پایه ها و حتی مدارس /مدیریتی	۹	۰	۸۸٪/۸۹	۱۰۰٪	۵
۶	فعال سازی رسانه‌های ارتباطی /ارتباطات	۹	۰	۸۸٪/۸۹	۱۰۰٪	۵
۷	آگاهی ضعیف خانواده ها /ارتباطات	۸	۱	۱۰۰٪	۸۸٪/۸۹	۷
۸	نبود نگرش صحیح نسبت به ورزش مدارس /مدیریتی	۷	۲	۱۰۰٪	۷۷٪/۷۸	۸
۹	عدم توجه به مسائل بهداشتی و ایمنی ورزشی در برخی تشکل ها در مدارس /مدیریتی	۸	۱	۸۸٪/۸۹	۸۸٪/۸۹	۹/۵
۱۰	عدم وجود بانک اطلاعاتی جامع و آنلاین دولتی یا خصوصی /مدیریتی	۸	۱	۸۸٪/۸۹	۸۸٪/۸۹	۹/۵
۱۱	هماهنگی در تدوین اسناد ملی و محلی /سیاسی	۸	۱	۷۷٪/۷۸	۸۸٪/۸۹	۱۱
۱۲	تاثیرات منفی تصمیمات سیاسی-تجاری و وجود قوانین سیاسی دست و پاگیر /سیاسی	۷	۲	۷۷٪/۷۸	۷۷٪/۷۸	۱۲/۵
۱۳	ارتقای فرهنگ عمومی /محیطی	۷	۲	۷۷٪/۷۸	۷۷٪/۷۸	۱۲/۵
۱۴	عدم ورود سرمایه‌گذاران	۶	۳	۶۶٪/۶۷	-	-
۱۵	تأثیر تحریم‌های سیاسی، اقتصادی ...	۶	۳	۶۶٪/۶۷	-	-
۱۶	اهمیت بکارگیری مدیریت بهداشت و ایمنی ورزشی در بین جامعه	۶	۳	۶۶٪/۶۷	-	-
۱۷	توسعه‌ی ارتباطات فردی، سازمانی و بین‌سازمانی	۶	۳	۶۶٪/۶۷	-	-
۱۸	وضعیت مناسب تر مدارس غیردولتی	۶	۳	۶۶٪/۶۷	-	-
۱۹	میزان به‌روزرسانی تغییرات محیطی	۶	۳	۶۶٪/۶۷	-	-
۲۰	تنش‌های سیاسی، قومی و نژادی	۴	۵	۴۴٪/۴۴	-	-
۲۱	وجود زیرساخت‌های آموزشی و پژوهشی مناسب	۴	۵	۴۴٪/۴۴	-	-

در واقع این عوامل به عنوان بستر محیطی و زمینه‌ساز بهبود بخش مدیریت سیستم بهداشت و ایمنی ورزش در مدارس هستند که اگر شرایط مناسبی در تعامل محیط بیرونی، مشاوران و مدیران سیستم بهداشت و ایمنی ورزش با آن‌ها حاکم باشد، می‌توان شاهد اعتلای الگوی مدیریت سیستم بهداشت و ایمنی ورزش در مدارس بود. نتایج حاصله با نتایج تحقیقات باگلی (Claussen) و همکاران (۲۰۲۲) (۴) و ایگن (Egan) (۲۰۱۹) (۸) همسو بود. از این‌رو پیشنهاد می‌گردد که مدیران و دست‌اندرکاران با تقویت ارتباطات و رایزنی با محیط بیرونی مرتبط با شرایط مداخله‌گر (میانجی) مثبت، سعی در بهره‌گیری از گواهی‌نامه‌ها و مشاوران متخصص و واجد شرایط مدیریت سیستم بهداشت و ایمنی ورزش نمایند تا در مواجهه با بحران‌های

پیشرو، ارتقای فرهنگ عمومی، مشارکت کارکنان و برنامه‌های اجتماعی در سازمان خود موفق گردند. تقویت زیرساخت‌های ارتباطی و تعاملی و اجرایی با مشتریان به واسطه‌ی مشاوران مدیریت سیستم بهداشت و ایمنی ورزش داخل و خارج کشور، حذف رانت، و هماهنگی در تدوین اسناد ملی و محلی در خصوص اجرای الگوی مدیریت سیستم بهداشت و ایمنی ورزش و فعالیت تخصصی در مدارس، شرایط محیطی مناسب در سیاست‌گذاری با الگوی توسعه‌ی مدیریت سیستم بهداشت و ایمنی ورزش در مدارس کشور برای توسعه‌ی پایدار فعالیت خویش ایجاد نمایند.

نتیجه‌گیری

یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که عوامل مداخله‌گر متعددی نقش حیاتی در تعیین اثربخشی و کیفیت سیستم بهداشت و ایمنی ورزش در مدارس ایران دارند. به‌طور مشخص، عوامل اقتصادی، محیطی، مدیریتی، ارتباطات و سیاسی به‌عنوان مؤلفه‌های کلیدی شناسایی شدند که می‌توانند تأثیر قابل توجهی بر اجرای صحیح و پایدار اقدامات بهداشت و ایمنی داشته باشند. این نتایج تأکید می‌کند که به منظور ارتقای ایمنی و سلامت فعالیت‌های ورزشی در مدارس، نیاز به رویکردی جامع و چندبعدی است که همه جنبه‌های اقتصادی، محیطی، مدیریتی، ارتباطی و سیاسی را در بر گیرد. با توجه به این عوامل، تصمیم‌گیرندگان و مدیران آموزشی می‌توانند با تخصیص منابع کافی، ایجاد محیط‌های حمایتی، بهبود ساختارهای مدیریتی، ارتقای فرآیندهای ارتباطی و توجه به چارچوب‌های قانونی و سیاسی، کارایی و اثرگذاری سیستم بهداشت و ایمنی ورزش در مدارس را افزایش دهند. در مجموع، پژوهش نشان می‌دهد که موفقیت و پایداری سیستم بهداشت و ایمنی ورزش مدارس نیازمند هماهنگی و همکاری میان تمامی حوزه‌های مداخله‌گر است تا شرایطی امن و پایدار برای فعالیت‌های ورزشی دانش‌آموزان فراهم شود.

ملاحظات اخلاقی

مطالعه حاضر توسط کمیته اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری با کد اخلاق IR.IAU.SARI.REC.1404.336 تأیید شده است.

حامی مالی

این تحقیق هیچ بودجه‌ای دریافت نکرده است.

مشارکت نویسندگان

مفهوم سازی، مرتضی دوستی؛ روش شناسی، سید حسین علوی؛ تحلیل، مرتضی دوستی؛ تحقیق، حسن عشوری؛ مدیریت داده‌ها، حسن عشوری؛ نگارش - تهیه پیش نویس اصلی حسن عشوری؛ سرپرستی، سید حسین علوی؛ مدیریت پروژه، مرتضی دوستی.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسنده، این مقاله تعارض منافع ندارد.

تشکر و قدردانی

نویسندگان از تمام شرکت کنندگانی که در این تحقیق شرکت کرده و همچنین تمامی افرادی که در تمام مراحل مطالعه همکاری داشتند، تقدیر و تشکر می‌کنند.

References

1. Johnson S, Van Hoyer A, Geidne S, Donaldson A, Rostan F, Lemonnier F, et al. A health promoting sports club framework: strategies from the field. *Glob Health Promot*. 2024;31(1):85-90. doi: [10.1177/17579759231195562](https://doi.org/10.1177/17579759231195562)
2. Hemmeter UM, Ngamsri T. Körperliche Aktivität und psychische Gesundheit: Fokus Alter [Physical Activity and Mental Health in the Elderly]. *Praxis* (Bern 1994). 2022;110(4):193-198. German. doi: [10.1024/1661-8157/a003853](https://doi.org/10.1024/1661-8157/a003853)
3. Ströhle A. Sports psychiatry: mental health and mental disorders in athletes and exercise treatment of mental disorders. *Eur Arch Psychiatry Clin Neurosci*. 2019;269(5):485-498. doi: [10.1007/s00406-018-0891-5](https://doi.org/10.1007/s00406-018-0891-5)
4. Claussen MC, Imboden C, Raas MI, Hemmeter U, Seifritz E, Gonzalez Hofmann C. Sports Psychiatry in Competitive Sports. *Praxis* (Bern 1994). 2022;110(4):e213-e218. doi: [10.1024/1661-8157/a003849](https://doi.org/10.1024/1661-8157/a003849)
5. Lu L, Wei W. Influence of Public Sports Services on Residents' Mental Health at Communities Level: New Insights from China. *Int J Environ Res Public Health*. 2023 ;20(2):1143. doi: [10.3390/ijerph20021143](https://doi.org/10.3390/ijerph20021143)
6. Khan A, Ahmed KR, Hidajat T, Kolbe-Alexander T, Edwards EJ. Examining the Association between Sports Participation and Mental Health of Adolescents. *Int J Environ Res Public Health*. 2022 ;19(24):17078. doi: [10.3390/ijerph192417078](https://doi.org/10.3390/ijerph192417078)
7. Guddal MH, Stensland SØ, Småstuen MC, Johnsen MB, Zwart JA, Storheim K. Physical activity and sport participation among adolescents: associations with mental health in different age groups. Results from the Young-HUNT study: a cross-sectional survey. *BMJ Open*. 2019;9(9):e028555. doi: [10.1136/bmjopen-2018-028555](https://doi.org/10.1136/bmjopen-2018-028555)
8. Egan KP. Supporting Mental Health and Well-being Among Student-Athletes. *Clin Sports Med*. 2019;38(4):537-544. doi: [10.1016/j.csm.2019.05.003](https://doi.org/10.1016/j.csm.2019.05.003)
9. Nikander JAO, Tolvanen A, Ryba TV. The Selection of Sports Schools: The Influence of the Environment on the Development of Youth Athletes' Career Adaptability. *Scand J Med Sci Sports*. 2024;34(12):e14767. doi: [10.1111/sms.14767](https://doi.org/10.1111/sms.14767)